

Noszty Feri emeli a tétet

PUBLICISZTIKA - LXV. évfolyam, 20. szám, 2021. május 21.

Kezdjük a jó hírekkel. Elárulom: nagy kő esett le a szívemről, amikor kiderült, hogy a hajdan a szegedi mérnöki karról a tanárképző karra átigazolt professzort, aki a regionális tudomány után Pécssett történelemből is szerzett egy PhD-fokozatot, majd csúfosan elbukott a szegedi rektori pályázatával, aki továbbá azokat a minősíthetetlen rasszista, nőgyűlölő stb. beszélásokat engedte meg magának a kurzusain, nem a Szegedi Tudományegyetem terjesztette fel a március 15-i kitüntetésre, hanem a másik munkahelye, a Magyarságkutató Intézet. Az SZTE-t hibáztatóknak tehát meg kell nyugodniuk, hogy az egyetemnek nem állt módjában visszavonni a javaslatot, hiszen nem is tudtak róla.

Az is hozott némi megnyugvást számomra, hogy az MTA közgyűlése tényleg eléggé eseménytelenül zajlott le, csupán a váratlanul érkezett plusz 7,3 milliárdos költségvetési kiegészítés meg a Lendület pályázatoknak az MTA-hoz való visszatérése nyomta magasabbra az öröm amplitúdóját az otthoni képernyőket figyelő hallgatóságban. Ahhoz pedig a legutóbbi *ÉS*-cikkenek¹ is lehetett vajmi kevés köze, hogy a Regionális Kutatások Intézetét egyelőre nem választják le a neki otthont adó hajdani akadémiai kutatóközponttól, különösen, mert egyik korábbi igazgatójuk felszólalt a közgyűlésen kérdést intézve az ügyben Freund Tamás elnökhöz, aki kifejezte, „nem örülne, ha ez precedenst teremtené”.² És itt vallom be azt a múltkori tévedésemet is, hogy az egyetemekről szóló akadémiai vitafórum korábban a teljes köztestület számára elérhető volt: valójában csak a közgyűlés tagjai férhettek hozzá, és most, hogy megnyílt, már érkeznek is a hozzászólások.

Nem tudom, ez jó hír-e, de talán tekinthető hangulatjavítónak, hogy az idén megalakult gödöllői székhelyű *monstre agráregyetem*, a MATE nem maga készíti el a hosszú távú stratégiai tervét, hanem az uniós közbeszerzési közlönyben keres pályázót, aki majd két hónap alatt (!) kidolgozza a MATE stratégiáit „*az egyetem alaptevékenységeinek (oktatás, K+F+I, harmadik misszió) fejlesztésére, az egyetem központi támogató funkcióinak fejlesztésére és az egyetem 21 intézetének fejlesztésére*”.³ Mindez két dologról árulkodik: a már öt éve belengetett egyesítés előkészítettségéről, illetve az egyetem alkalmasságáról a saját jövőképe kidolgozásának vonatkozásában.

Ki őrzi az őrzőket?

Lehullt a lepel az egyetemi kuratóriumok (Km.) tagjairól. No nem lettek meztelenek – az itt is csak a király lehet, mint majd látni fogjuk –, de a nevüket megismerhettük. Hogy elkerüljem a magyar nyelv olyan alkotóelemeinek, mint a *közfeladat*, a *közérdek*, a *vagyonkezelő* és az *alapítvány* az elfogadott jelentésüktől eltérő használatát, inkább a magánhangzó-harmóniát nem ismerő volapük (mesterséges) nyelv szavaira emlékeztető KEKVA rövidítésével fogok utalni arra a jogászai találmányra, amelybe az egyetemeinket (és még számos más, sőt egyre több közös vagyontárgyunkat) kiszervezték – vagy belekényszerítették.⁴

A teljes névsorok felmondására itt sem helyem, sem kedvem nincsen; akit érdekel, több portálon is megnézheti.⁵ Bár nem mindenhol jöttek be az előzetes tippjeim, de a (volt) miniszterek, államtitkárok, politikusok száma, illetve aránya nem meglepő. Hadd ironizáljak azon, vajon egy pénzügyminiszter a Km. elnökeként mekkora nyereség a költségvetés kialakításában és a fedezet megszerzésében. Vagy azon, hogy a pécsi egyetem volt rektoraként az ottani Km.-elnök hogyan tárgyal az ITM felsőoktatási

államtitkárával a finanszírozási szerződésről, ha a két funkcióban ugyanaz a személy, nevezetesen Bódis József ül. Ami emlékeztet engem a szegedi bölcsészkar humorában is zseniálisan kegyetlen dékánjára, Halász Elődre, aki tanszékvezetőként írt saját magának leveleket, majd átsétált a dékáni hivatalba, ahol gondosan iktatta és – időnként viccekkel fűszerezve – megválaszolta őket. Az ITM második számú vezetője, Schanda Tamás Nyíregyházán csak Km.-tag lett, így neki nem kell majd saját magával tárgyalnia a rövid és hosszú távú szerződésekről, bár attól még lehet szava benne, mekkora támogatást kap az „egyeteme”.

Tévedés azt hinni, hogy a Km.-tagok a legfontosabbak. Mert őket is őrzi valaki, mégpedig a vagyonellenőr. Ő az egyetlen, aki, ha úgy látja, a Km. nem a törvényeknek megfelelően működik, feljelentést tehet.

„Amennyiben az alapítói jogokat gyakorló kuratórium, illetve a felügyelőbizottság működése vagy eljárása nem felel meg a törvényben vagy az alapító okiratban foglaltaknak, az alapítványi vagyonellenőr felhívja az érintett alapítványi szervet a szabályszerű működésre. Amennyiben az érintett szerv a felhívásnak nem tesz eleget, az alapítványi vagyonellenőr törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet a nyilvántartó bíróságnál.”

A legszebb vonása a törvénynek, hogy aki kijelöli a vagyonellenőrt, az most ugyan az alapító ITM, de később magának a Km.-nek lesz erre joga, közösen a felügyelőbizottsággal. Nem csoda, hogy véletlenül olyan nevekre bukkanunk, mint Martonyi Zoltáné, akivel szemben nem merülhet fel az összeférhetetlenség gyanúja, hiszen nem ott vagyonellenőr, ahol az apukája, Martonyi János Km.-tag.⁶ Természetesen a vagyonellenőr is hasonló mértékű, az adott kekvá-tól függően nagyjából havi 600 ezertől 1,6 millióig terjedő tiszteletdíjban részesül, mint az összes többi kinevezett, aki kizárólag a közfeladatot és a közérdeket tartja szem előtt.

De térjünk vissza a Km.-tagokra. Azt már kezdettől fogva többen kifogásoltuk, hogy szemben a Palkovics miniszter által idézett európai és amerikai mintákkal, amelyeket úgymond idehaza is követtek, a mi kuratóriumainkban és Fb.-inkben magánszemélyeket és nem tisztségviselőket jelölnek ki, még ha jelenleg hivatalban vannak is – gyakorlatilag élethossziglan, hacsak maga a Km. nem fosztja meg őket tagságuktól. Sajátos helyzet alakul ki például mindenhol, ahol az éppen regnáló rektor bekerült a Km.-ba, mivel így a saját főnöke lett, ha csak ideiglenesen is, mert egyelőre a törvény nem helyezte hatályon kívül azt a korlátozást, hogy mindenki csak kétszer kaphat rektori megbízást. Bár, mivel a kekvák irányította „magán” felsőoktatási intézményekben lehet elnöki pozíció is, sőt a rektor akár lehet egyszersmind elnök is, és mivel az elnöki tisztség időtartamát a törvény nem korlátozza, íme a lehetőség az örökös vezetői hatalom megszilárdítására.⁷

Az átalakítás ügyének kormánybiztosa azt nyilatkozta, nemcsak a rektorokat kérte fel, hogy ajánljanak tagokat (ami újabb négy helyen méltányolható „önsikerrel” járt), hanem az MTA elnökét is, hogy „jelöljön akadémikusokat a tudományegyetemek kuratóriumaiba”.⁸ Azt nem tudni, Freund Tamás teljesítette-e a kérését, de annyi biztos, hogy a négy érintett intézmény Km.-át tekintve Pécsen és a Semmelweisen egyetlen akadémikus sincs felsorolva, Szegeden a már korábban is toronymagas esélyes Szabó Gábor exrektor (egyetlenként, de elnöki poszton), illetve Debrecenben ketten, akik közül az egyik a (Batthyány körös) korábbi rektor Győry Kálmán. És hát az is ironikus, hogy Stumpf István nyilván merő lokálpatriotizmusból saját magát jelölhette a Tokaj-Hegyaljai Egyetem Km.-elnökének.

A meztelen király

De nemcsak a tagokról, hanem a kiválasztás elveiről is fellebbent a fátyol. És ami láthatóvá lett, attól valóban felhorgadt a közönség erkölcsi érzéke. Mert április 30-i ún. interjújában ezt mondta a kormányfő:⁹ *„a baloldal egy internacionalista képződmény Magyarországon. Az egyetemek meg nemzeti intézmények, tehát a nemzeti szuverenitás, a nemzeti önismeret, öntudat, a nemzeti műveltség, a nemzeti kultúra letéteményesei az egyetemek. És mi nem is akarjuk, hogy ezek valami globalista, nemzeti karakterüket elvesztő intézményekké váljanak. Persze be kell illeszkedniük a nemzetközi térbe, ott kell versenyezni, de*

nekik magyar egyetemként kell majd versenyezniük. És értelemszerűen, amikor majd ezeket az alapítványokat felállítjuk, és felkérjük a kurátorokat, akkor olyan embereket fogunk oda majd fölkelni – ez Palkovics miniszter úrnak a tisztje –, akik rendelkeznek ezzel a nemzeti szemlélettel. És ezért én nem tudok jó szívvvel javasolni senkit sem ilyen kuratóriumba, aki egyébként egy internacionalista, globalista szemléletű ember. Mert akkor az egyetemeiket is ebbe az irányba vinnék el. Tehát nagyon helyes és jó, hogy éppen most, amikor nemzeti kormányunk van, pontosan most állítjuk hosszú távon is egy kiszámítható pályára az egyetemeinket, mert ezek így megmaradnak a nemzeti érdek és a nemzeti gondolat körében.”

Az ideológiai „vonalat” nem mi vesszük észre először.¹⁰ Tekintsünk el most attól, milyen feltűnően idézi ez a szöveg vissza a Kádár-kor középső időszakának bőrtönnel már nem, de más retorziókkal jócskán fenyegető pártelnöki iránymutatását – ha más előjellel is. Inkább tegyük fel a kérdést, hogy néhány bölcsész- és társadalomtudományi területet kivéve ugyan hol érvényesül a „globalista versus nemzeti” konfliktus. A szilárdtestfizikában? Vagy az endokrinológiában? És vajon melyik „nemzetibb” a Km.-tagok közül: a köztudottan atlantista Martonyi János vagy Gloviczki Péter, az egyesült államokbeli Mayo Klinika Érsebészeti Osztályának volt vezető professzora? Esetleg azzal akarunk hazánkba csábítani sok-sok külföldi fizető diákot, hogy nálunk hangsúlyozottan „nemzeti” egyetemek vannak? Így akarjuk egyetemeinket a ranglisták élére juttatni? Vajon a „globalista” Oxford University ettől már nem is számít brit egyetemnek? Csupa olyan kérdés, amit a miniszterelnök nemhogy fel sem tett magának, de világosan mutatja, hogy fogalma sincsen, valójában mi is egy egyetem. És ne tekintsük nyelvbotlásnak, amikor kimondja, hogy ő maga javasol Km.-tagokat, jöllehet a törvény világosan fogalmaz: *„A kuratórium elnökét és tagjait a miniszter jelöli ki.”* Bár alig hiszem, hogy Palkovics erre megsértődik és lemond.

Végül az oly nagy hajbókolással és oly sok pénzzel idecsábított Fudan University nyilván nem globalista-internationalista, hanem kifejezetten nemzeti elkötelezettségű lesz. Mondta valaki, hogy a kínai nemzet iránti elkötelezettség az kizáró ok? Na ugye.

Az egyetem meztelen

Már megírtam, hogy az EU helyreállítási alap elfogadásának a hírére tavaly decemberben a kormányfőnek megvilágosodása volt, és 1500 Md Ft-ból kívánta az egyetemeiket fejleszteni – amennyiben azok *elkekvásodnak*.¹¹ Nosza lettek miniszteri villámlátogatások, szenátusi győzködések, utóbb tényleges bejelentkezések is az új működési formára, nehogy kimaradjanak a pénzszerzésből, aztán a fejlesztési tervek alapján előzetes pénzelosztás is. És mire az egész lezajlott, megjött az aranyat érő májusi pénzeső helyetti hideg zuhany: Orbán közölte, hogy nem tart igényt az EU-támogatás hitelrészére, mert az *„túlságosan eladósítaná az országot”*.¹² Hát az balszerencse, hogy pont ez fedezte volna az egyetemi fejlesztéseket. De nem érdemes keresnünk a felháborodott egyetemi vezetőket: sehol sem láthatók.

Sőt az ellen sem emelték fel a szavukat, amit ugyanabban az április végi interjúban mondott, már egy héttel a brüsszeli kudarc után, amikor úgymond elállt a hitel felvételétől. *„Magyarországon meg mindent a kommunisták leállamosítottak, tehát ha a kommunisták nem tették volna be a lábukat Magyarországra, itt a szovjet csapatok szuronyainak a fedezékében, akkor Magyarországon az egyetemeiket ma sokkal jobb állapotban látnánk, mint amilyenben vannak. Tehát ezeket leállamosították, mint mindent Magyarországon, és ezért az a szerves fejlődés a magyar egyetemi világban megszakadt.”*

A kommunisták tagadhatatlanul sok mindent államosítottak, de pont az egyetemeiket nem, azokat ugyanis eleve állami, sőt királyi intézményekként alapították – mint Európa legtöbb és legjobb egyetemeit, amelyek máig állami tulajdonban és finanszírozásban (de milyen nagyvonalú finanszírozásban!) működnek. A szerves fejlődés pedig, sajnálattal jelentem, most szakadt meg.

Aztán ezt is mondta a miniszterelnök úr: *„az az igazság, hogy a világ legjobb egyetemei mind valamifajta rugalmas, nem állami, hanem alapítványi formában működnek, és arra jutottunk, hogy a magyar*

egyetemeket is átalakítjuk alapítványi formára. Kezdtük ezt néhányval, kiválasztottunk néhányat, voltak erről viták is. Lassan van olyan, amelyik már egy éve működik, ismertük a tapasztalatokat, és miután az egyetemi világ is látta, hogy ez egy pozitív változás, bejelentkeztek egyetemek, hogy ők is szeretnének átalakulni. Tehát nem a kormány döntött így, hanem az egyetemek jelentkeztek, hogy ők is szeretnének egy ígéretesebb működési forma szerint dolgozni a jövőben, és befogadtuk ezeket az igényeket. Soha az egyetemek ennyi vagyont, ennyi pénzt, ennyi támogatást, hosszú távon kiszámítható működési föltételt, fejlesztési lehetőséget nem kaptak Magyarországon, mint most.”

Nem fogom elmesélni, mi a különbség az amerikai (magán)alapítványi, például Yale, Harvard, Stanford, az állami *land grant*, illetve a magyar *kekva*-egyetemek között, valamint hogy hány (európai és ázsiai) állami egyetem van a legjobbak élén. Az amerikai több száz éves és a magyar egyéves (!) tapasztalatot sem hasonlítom össze. De kérem, hogy a „bejelentkezés” hívószavát egy csipet sóval fogyasszuk: a valódi történetet előző cikkeimben részletesen leírtam. Ami pedig az ingatlanvagyon és az EU helyett belépő állami forrásokból dőlő pénz ígétét illeti, bennem csak a kutya vacsorájának a képe ötlük föl.

Fudan ante portas

Nem kell az olcsó EU-hitel, mert „*nem akarunk eladósodni*”. Több mint 500 milliárdot pedig rosszabb feltételekkel felveszünk Kínától, hogy egy kínai állami vállalat saját munkaerővel egy kínai egyetemet felépítsen, amely még (nyugat-)európai mértékkel mérve is kiemelkedő bérekkel és tandíjakkal kb. 5–8000 diákot fog oktatni, olyan konkurenciát teremtve az akármennyire feltőkésített hazai egyetemeknek, hogy a szó szoros értelmében attól koldulnak majd. Aki ezt a döntést meghozta, nyilvánvalóan nem a magyar egyetemeket, még kevésbé azok versenyképességét tekintette fontosnak. A mi egyetemeink ugyanis közép-európai viszonylatban versenyképesek: ha összteljesítményük, rangsorbeli helyezésük elmarad is a legjobbakétól (Bécs, Prága, Krakkó), ár-érték vonatkozásban jó helyen állnak, ráadásul elég sok magasan kvalifikált szakot tartanak el, amelyek a nemzetközi listákban is jól látszanak.

Egy következetes felsőoktatás-politika erre alapozva tudta volna húzni a meglévő kiválóságainkat. Ezzel szemben most rájuk szabadítanak egy – stílszerűen szólva – hétfejű sárkányt, amelynek pénz, paripa és fegyver bőségesen áll rendelkezésére, méghozzá a mi saját forrásainkból. Gondoljuk végig: 540 Md Ft az annyi, mintha minden magyar állampolgártól beszédnénk 54 000 forintot. Ezt adjuk mi mindannyian ajándékba azért, hogy legyen nekünk egy külföldi egyetemünk, amely 2–4 Mft/év tandíjért vállalja a gyerekeink oktatását. Mellesleg úgy, hogy minden egyes tanterem és zug be lesz kamerázva, nehogy bárki megfigyelés nélkül maradjon.¹³ A Fudan idetelepítése legkevésbé sem a magyar felsőoktatás érdeke: nagyobb politikai játszmák következménye, ami épp a hazai egyetemeket és általában az oktatást fogja sújtani – mint eddig minden (felső)oktatás-politikai intézkedése az Orbán-kormányoknak 2010 óta.

Végül is miért kell nekünk, azaz nekik a Fudan? Erre a legjobb magyarázatot Mike Károlytól olvastam:¹⁴ „A Fudan »eljegyzési gyűrű« Kínának. A közgazdaságtanban a drága eljegyzési gyűrű arra szimbolikus példa, amikor valaki megpróbálja hitelessé tenni együttműködési, szövetséges ígétét. Minél drágább ugyanis a gyűrű, annál jobban hisz a menyasszony a vőlegény házassági ígétének. Miért? Azért, mert annál nagyobb a vőlegény vesztesége, ha a házasság előtt ejti a menyasszonyt. Általában is igaz, hogy minél drágább egy biztosíték, minél érzékenyebb veszteség az elvesztése annak, aki adja, annál hitelesebb. Ez magyarázza a Fudan-projekt látszólag irracionális méretét, óriási költségét. A kormány szorosabb szövetséges viszonyt akar Kínával, de Kína biztosítékot kér, hogy Magyarország nem táncol ki belőle.”

Persze a Fudannak is kreálnak majd egy *kekvát*, és kezdetünk fogadásokat kötni, hogy a Terror Háza és csatolt részei után vajon milyen további *kekvák* szökkennek még szárba.¹⁵ Itt van például Kásler miniszter kedvenc Magyarságkutatója: csak nem hagyhatjuk, hogy egy következő kormány a Habsburg-bolsevik összeesküvés által elnyomott szent hun-magyar rokonság mítoszát lenullázza?¹⁶ Aztán jöhet az újabban

már nyelvészeti babérokra is törő Matolcsy MNB-elnök¹⁷ közpénzből létesített alapítványhálózata,¹⁸ a Nézőpont, a Századvég, az Alapjogokért (!) Központ vagy az összes kormányalapítású „kutató” intézet, ami nem fér be az Eötvös Loránd Kutatónálzatba.

Nem vagyok képes összeadni ezt a bizonyára tízezermilliárd forintnyi vagyont, amelyet már *elkekvásítottak*, vagy csak ezután fognak. De megismétlem a számítást, hogy el tudjuk képzelni: tízezermilliárd forint az annyi, mintha a csecsemőtől az aggastyánig minden magyar zsebéből kihúznának 1 000 000 Ft-ot. Mert a mi kormányunk olyan, mint Noszty Feri, aki úri módon az egész vagyont elkártyázta.

Kivéve, hogy ő a saját vagyont játszotta el.

1 <https://www.es.hu/cikk/2021-04-30/kenesei-istvan/mta-szelcsendben.html>

2 <https://qubit.hu/2021/05/03/freund-egy-intezet-kiszervezese-meg-nem-felszalamizas-de-en-nem-orulnek-ha-ez-precedenst-teremtene>

3 <https://www.napi.hu/magyar-vallalatok/magyar-agrar-es-elettudomanyi-egyetem-modellvaltas-strategia-kozbeszerzes.728379.html>

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:222711-2021:TEXT:HU:HTML&src=0>

4 Ld. Deák Dániel elemzését: <https://www.es.hu/cikk/2021-05-14/deak-daniel/allamtalanitva-.html>

5 <https://444.hu/2021/04/27/miniszterek-allamtitkarok-es-kormanybiztosok-kerulnek-a-kiszervezett-egyetemek-kuratoriumaiba>

6 <https://index.hu/belfold/2021/05/06/szfe-kuratorium-tagok-fizetes/>
<https://magyarnarancs.hu/villamnarancs/most-500-millio-esett-le-orban-vejenek-egy-jo-helyre-bekotott-kikoto-94007>

<https://www.uni-corvinus.hu/hir/merfoldko-a-corvinus-egyetem-atalakulasaban-2/>

7 Ld. pl. a Matolcsy-Radev-konfliktust a Corvinuson:
<https://jelen.media/kozelet/matolcsy-besokallt-az-mnb-kivonulni-keszul-a-corvinuson-inditott-kepzesek-mogul-1778>

8 <https://jelen.media/interju/stumpf-istvan-az-alapitvany-az-egyetem-1577>

9 <https://kormany.hu/beszedekek-interjuk/miniszterelnok/orban-viktor-a-kossuth-radio-jo-reggelt-magyarorszag-cimu-musoraban-20210430>

10 <https://telex.hu/belfold/2021/04/30/orban-viktor-szerint-az-a-jo-az-alapitvanyosodasban-hogy-igy-nem-lesznek-internacionalista-globalista-emberek-az-egyetemek-elen>

<https://hirklikk.hu/kozelet/nyilvanos-vitara-hivja-orbant-az-ismert-vallastortenesz-ki-tud-tobbet-magyarorszagrol/380804>

11 <https://www.es.hu/cikk/2021-02-12/kenesei-istvan/tajtekos-napok.html>

12

<https://telex.hu/belfold/2021/05/12/inkabb-nem-kerte-a-magyar-kormany-az-egyetemi-fejlesztesekre-akart-1200-milliard-forintot-brusszelbol>

13

<https://444.hu/2021/04/16/a-kinai-kommunista-part-huseges-kaderkepzoje-tart-budapestre-vagy-egy-nyugatos-elitegyetem>

<https://www.direkt36.hu/kinai-hitelbol-keszul-a-magyar-felsooktatas-oriasberuhazasa-a-kormany-mar-oda-is-igerte-egy-kinai-cegnek/>

14 <https://www.valaszonline.hu/2021/05/04/mike-karoly-kapitalizmus-fudan-interju/>

15 https://hvg.hu/itthon/20210421_Schmidt_Mariat_alapitvany_vagyonkezo

16 <https://mozgovilag.hu/2021/05/11/gyani-gabor-miert-fontosak-nekunk-a-hunok/>

17 <https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-a-nyelv-gazdagsaga-a-gazdagsag-nyelve>

18 <https://www.pallasalapitvanyok.hu/>